

VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE
-en drivkraft for utvikling

UTDANNINGSAVDELINGEN

KOMPETANSEPLAN

2005 – 2008

ÅRSPLAN 2008

KUNNSKAPSLØFTET

INNHold

Innhold	2
Mål og strategier	3
Grunnlagsdokumenter	3
Kompetanseplanverket	4
Prosessen	4
Læringsplakaten	5
Satsingsområder 2008	6
<i>Instruktøropplæring</i>	6
<i>Vurdering</i>	6
<i>Internasjonalisering</i>	6
<i>Internasjonalt baccalaureate</i>	6
Budsjett 2008	7
Kurskalender	7
Kompetansekrav	8
<i>Pedagogisk personale</i>	8
<i>Instruktører og prøvenemndsmedlemmer</i>	8
<i>Opplæringskontor</i>	9
<i>Skoleledere</i>	9
<i>Støttefunksjonene</i>	10
<i>Merkantilt personale</i>	10
Skoleeier	10
Politisk behandling	11

MÅL OG STRATEGIER

Mål

- Oppfylle krav og intensjoner i Kunnskapsløftet
- Sette skolene og lærebedriftene i stand til å se og tilpasse seg endringsbehov

Målene for kompetanseplanen tar utgangspunkt i målene for reformen slik de er formulert i Rundskriv F-13/04, Dette er Kunnskapsløftet:

”Målet med reformen er at det beste i grunnopplæringen i Norge ivaretas og utvikles videre – slik at elever og lærlinger settes bedre i stand til å møte kunnskapssamfunnets utfordringer. Visjonen er å skape en bedre kultur for læring for et felles kunnskapsløft”

Strategier

- Avdekke hovedområder for kompetanseheving og formulere kompetansekrav innenfor hvert område
- Sette i verk tiltak rettet mot utvalgte målgrupper for å heve kompetansen i henhold til kompetansekravene

Periode

Hovedplanen gjelder for perioden 2005 – 2008.

I tillegg vil det utarbeides årsplaner for hvert av de fire årene.

Dette dokumentet er årsplan for 2008.

GRUNNLAGSDOKUMENTER

- Opplæringsloven med forskrift
- Stortingsmelding 30 Kultur for læring
- Rundskriv F-13/04 Kunnskapsløftet
- Kompetanse for utvikling (UFD)
- Program for digital kompetanse 2004-2008 (UFD)
- Se mulighetene og gjør noe med dem – strategi for entreprenørskap i utdanningen (UFD)
- Dale og Wærness: ”Differensiering og tilpasning i grunnopplæringen” (2003)
- Fylkesplan og planmeldinger
- Strategiplan 2003-2012 for Utdanningssektoren i Vest-Agder fylkeskommune
- Delplaner: IKT-plan, internasjonaliseringsplan, rådgiverplan (Utd.avd. VAF)
- Retningslinjer for ”Strategisk kompetanseplanlegging” (Utd.avd. VAF)
- Kvalitetsstandard for læringsmiljøet i videregående skoler (Utd.avd. VAF)
- Læringslabens fylkesrapport, skolerapporter og lærebedriftsrapporter
- Rapporter fra prosjektet ”Alternative vurderings- og prøveformer”
- Skolenes utviklingsmål og virksomhetsplaner

KOMPETANSEPLANVERKET

Kompetanseplan for Kunnskapsløftet for Vest-Agderskolen består av følgende dokumenter:

- Kompetanseplan 2005 – 2008 Kunnskapsløftet (kalt hovedplanen).
- Fylkeskommunens årsplan (årsplan 2005 er integrert i hovedplanen).
- Lokal årsplan utarbeidet av hver enkelt skole. Søknad om midler til kompetanseheving er integrert i de lokale planene.

Den fylkeskommunale årsplanen gjelder for ett kalenderår, mens skolens årsplaner av praktiske grunner følger skoleåret.

PROSESSEN

Lokal forankring

To sentrale dokumenter legger føringer på prosessen for utarbeiding av kompetanseplanen:

- ”Kompetanse for utvikling. Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005 – 2008. Informasjon om tildeling av midler for 2007, Kap 226 post 21”, fra Utdanningsdirektoratet, 15.1.07.
- ”Oppfølging av strategien Kompetanse for utvikling 2005 – 2008”, fra KS 29.1.07.

I brevet fra Utdanningsdirektoratet står følgende (1. prikkpunkt): ”Den lokale forankringen skal styrkes slik at satsingen på kompetanseutviklingen tar utgangspunkt i behovene ved det enkelte lærested og de tilsattes behov relatert til Kunnskapsløftet. [...] Forankring ved det enkelte lærested og prosesser som involverer lærere, instruktører/faglige ledere og skoleledere er avgjørende for at kompetanseutviklingen skal få en god og varig virkning i praksis. [...]”.

Skrivet fra KS er organisert i 12 punkter med utgangspunkt i strategien ”Kompetanse for utvikling 2005 – 2008”, populært kalt ”Epleplanen”. Skrivet gjentar og utdyper føringene i brevet fra Utdanningsdirektoratet. Punkt 7 definerer hva kompetanseheving betyr i denne sammenhengen: ”Med kompetansehevingstiltak menes en rekke ulike aktiviteter slik det er beskrevet i strategien. Det er viktig å holde fast ved at kompetanseutviklingsstrategien både har den enkeltes kompetanseutvikling og lærestedets utvikling som organisasjon for øye – med sikte på innføring av Kunnskapsløftet”.

LÆRINGSPLAKATEN

Skolen og lærebedriften skal:

- gi alle elever og lærlinger/lærekandidater like muligheter til å utvikle sine evner og talenter individuelt og i samarbeid med andre
- stimulere elevenes og lærlingenes/lærekandidatenes lærelyst, utholdenhet og nysgjerrighet
- stimulere elevenes og lærlingenes/lærekandidatene til å utvikle egne læringsstrategier og evne til kritisk tenkning
- stimulere elevene og lærlingene/lærekandidatene i deres personlige utvikling og identitet, i det å utvikle etisk, sosial og kulturell kompetanse og evne til demokratiforståelse og demokratisk deltakelse
- legge til rette for elevmedvirkning og for at elevene og lærlingene/lærekandidatene kan foreta bevisste verdivalg og valg av utdanning og fremtidig arbeid
- fremme tilpasset opplæring og varierte arbeidsmåter
- stimulere, bruke og videreutvikle den enkelte lærers kompetanse
- bidra til at lærere og instruktører fremstår som tydelige ledere og som forbilder for barn og unge
- sikre at det fysiske og psyko-sosiale arbeids- og læringsmiljøet fremmer helse, trivsel og læring
- legge til rette for samarbeid med hjemmet og sikre foreldres/foresattes medansvar i skolen
- legge til rette for at lokalsamfunnet blir involvert i opplæringen på en meningsfylt måte

Læringsplakaten inngår i "Prinsipper for opplæringen", som er en del av læreplanverket i Kunnskapsløftet.

SATSINGSOMRÅDER 2008

Instruktøropplæring

Høsten 2008 går det første "Kunnskapsløft-kullet" ut i lære. Instruktørene i lærebedriftene må, i likhet med lærerne, forholde seg til nye læreplaner og ny vurderingsforskrift. Det er også oppnevnt nye prøvenemder fra 2008. Opplæring av instruktører og prøvenemdsmedlemmer må derfor prioriteres dette året.

Vurdering

I henhold til strategiplanen for utdanningssektoren skal de nåværende to eksamenskontorene slås sammen til ett felles kontor med ansvar for både yrkesfag og studieforbereende fag. Det nye eksamenskontoret, som skal være operativt fra høsten 2008, skal også utvikle praksis og kunnskap rundt vurdering generelt og undervisvurdering spesielt.

Karriereveiledning

Rådgivertjenesten i videregående opplæring skal etter sentrale føringer deles i sosialpedagogisk rådgivning og yrkes- og utdanningsveiledning, dvs. karriereveiledning. Det er opprettet et prosjekt som skal utvikle karriereveiledning i Vest-Agder.

Internasjonalisering

Skolene i Vest-Agder fylkeskommune er involvert i mange ulike kompetansebaserte internasjonaliseringssjekter. Det gis både direkte støtte og stipender til slike prosjekter. Stipender kan også gis til fagrelaterte studieturer.

Internasjonalt baccalaureate

Kristiansand katedralskole Gimle arbeider med å få en IB-linje til skolen. Dette forutsetter kompetanseheving av det pedagogiske personalet.

Tilpasset opplæring

Det tilrettelegges for variasjon i opplæringen på grunnlag av erfaringer fra det nasjonale differensieringsprosjektet, dvs. ved tilpassing i forhold til de 7 kategoriene.

Det bli gjennomført kompetansetiltak i forhold til pkt. 2: arbeidsplaner og læreplanmål og pkt. 6: arbeidsmåter og arbeidsmetoder.

BUDSJETT 2008

Statlig tilskudd kompetansemidler	4 229 000
Budsjett kompetansemidler VAF	<u>3 900 000</u>
Sum	<u>8 129 000</u>

Til skolene etter lokal kompetanseplan	2 400 000
Instruktør opplæring	3 400 000
Karriereveiledningsprosjektet	1 000 000
Vurdering	100 000
Internasjonalisering	300 000
Internasjonalt baccalaureate	300 000
Naturfag og fremmespråk (Fylkesmannen)	229 000
Fagkurs norsk og realfag	50 000
Andre kurs for lærere	50 000
Tilpasset opplæring	50 000
Opplæring skoleeier	200 000
Diverse	<u>50 000</u>
Sum	<u>8 129 000</u>

KURSKALENDER

Tid	Tiltak	Målgruppe
Hele året	Kurs i tysk, fransk og spansk fagdidaktikk	Fremmedspråklærere
Hele året	Tilbud om videreutdanning i naturfag	Naturfaglærere
Hele året	Videreutdanning karriereveiledning	Rådgivere
Jevnlig	Rådgiversamlinger (se egen plan)	Rådgivere
Jevnlig	Kurs i Extens (se egen plan)	Avdelingsledere
Jevnlig	Skoleledersamlinger/rektormøter (se egen plan)	Skoleledere
23.-25.1.	Studietur, strategisk ledelse og kvalitetsutvikling	Skoleledere, skoleeier
April	Studietur, kvalitetsarbeid	Skoleeier
April-mai	Instruktør opplæring offentlig sektor	Instruktører
Mai-des.	Instruktør opplæring privat sektor	Instruktører
10.4.	Sammensatte tekster og digital fortelling 1	Norsklærere
16.4.	Inquiry som tilnærming til matematikkundervisning	Matematikklærere
23.4.	Fysikk og teknologi	Realfaglærere
25.4.	Språk i Norden, foredrag med Arne Torp	Norsklærere
29.4.	Sammensatte tekster og digital fortelling 2	Norsklærere
15.5.	Sammensatte tekster og digital fortelling 3	Norsklærere
August	ParAbel, hovedvekt på bruk av PCkalkulator	Matematikklærere
11.9.	ParAbel, hovedvekt på matematikk	Matematikklærere
Høst	Vurdering av fag- og svenneprøve i Kunnskapsløftet	Prøvenemdsmedlemmer

Oversikten er ufullstendig. Invitasjon og påmelding til sentrale kurs legges ut på www.vaf.no/utdanning og på It's learning – Kunnskapsløftet.

KOMPETANSEKRAV

Pedagogisk personale

Hovedområder	Krav
Differensiering og tilpasset opplæring	Lærerne er i stand til å tilpasse opplæringen etter den enkelte elevs evner og forutsetninger innenfor hvert av de 7 områdene for differensiering*.
Kontaktlærerrollen	Kontaktlærerne har kompetanse til å utføre oppgavene de er pålagt i henhold til opplæringsloven og skolens instruksjer.
Metodekunnskap	Lærerne har kompetanse på mange forskjellige undervisnings- og vurderingsmetoder og bruker dem systematisk og målrettet.
Vurdering	Lærerne kjenner og forstår ny vurderingsforskrift, og tar i bruk ulike vurderingsmetoder for undervis- og sluttvurdering. Yrkesfaglærere kjenner vurderingsformer for opplæring i bedrift.
Digital læring	Lærerne kjenner grunnprinsippene for digital læring og kan finne og ta i bruk digitale læringsressurser.
Fagkompetanse	Lærerne har kompetanse til å undervise i henhold til nye læreplaner.
Grunnleggende ferdigheter	Lærerne forstår hva grunnleggende ferdigheter innebærer, og er i stand til å integrere dem i opplæringen i egne fag.
Læreplankunnskap	Lærerne forstår og kan operasjonalisere læreplaner i egne fag og kjenner elevenes læreplaner i andre fag. Lærerne kjenner relevante læreplaner for opplæring i bedrift, og innholdet i grunnskolens læreplaner i egne fag. De kjenner og forstår læreplanens generelle del og ”Prinsipper for opplæringen”.

Instruktører og prøvenemdsmedlemmer

Hovedområder	Krav
Skolekunnskap	Instruktørene og prøvenemdsmedlemmene kjenner skolens læreplaner for faget, og de metodene som brukes i opplæringen i skolen.
Læreplanforståelse og -analyse	Instruktørene og prøvenemdsmedlemmene kan tolke og operasjonalisere egne læreplaner.
Pedagogikk	Instruktørene kjenner grunnleggende prinsipper for veiledning og læring, alternative former for organisering av læringsarbeidet, ulike læringsmetoder og vurderingsformer.
Vurdering	Instruktørene er i stand til å vurdere lærlingenes arbeid og utvikling på grunnlag av målene i læreplanene. Medlemmene av prøvenemdene kjenner og forstår læreplanene for faget og er i stand til å vurdere lærlingene på grunnlag av disse.
Reformkunnskap	Instruktørene og prøvenemdsmedlemmene kjenner reformens grunnlagsdokumenter og de strukturelle endringene reformen medfører.
Samarbeid	Instruktørene er i stand til å initiere og gjennomføre samtaler og samarbeid med faglærere innen egne fag.
IKT	Instruktørene kan bruke digital læringsplattform (It's learning) til systematisering av læringsresultater og kommunikasjon med lærlingene.

Opplæringskontor

Hovedområder	Krav
Endringsledelse	Lederne er i stand til å planlegge, formidle, gjennomføre og vurdere endringer. Dvs. skape lærende organisasjon.
Struktur og roller	Lederne forstår og tar hensyn til samarbeidsstrukturer, maktstrukturer og rollefordeling blant aktørene i skolen/lærebedriften.
Bruk av analyseverktøy	Lederne kan analysere og tolke resultater av undersøkelser, og bruke resultatene til å avdekke skolens/lærebedriftens forbedringsområder.

Skoleledere

Hovedområder	Krav/ønsket kompetansenivå
Lederkompetanse	Lederne er i stand til å lede en selvstendig organisasjon med egne krav i forhold til kvalitet, økonomi og produktivitet.
Reformkunnskap	Lederne kjenner relevante elementer i Kunnskapsløftet og kan planlegge og organisere virksomheten i henhold til disse.
Bruk av analyseverktøy	Lederne kan analysere og tolke resultater av undersøkelser, og bruke resultatene til å avdekke skolens/lærebedriftens forbedringsområder.
Refleksjon	Lederne bruker refleksjon individuelt og i fellesskap, bevisst og systematisk, for å heve egen kompetanse og bedre egen praksis.
Endringsledelse	Lederne er i stand til å planlegge, formidle, gjennomføre og vurdere endringer. Dvs. skape lærende organisasjon.
Struktur og roller	Lederne forstår og tar hensyn til samarbeidsstrukturer, maktstrukturer og rollefordeling blant aktørene i skolen/lærebedriften.
Pedagogisk ledelse	Lederne er i stand til å utøve pedagogisk ledelse på alle nivåer i organisasjonen.
Teamledelse	Lederne er i stand til å bygge og utvikle team, både i ledergruppa og mellom de ansatte.
Mellomlederrollen	Avdelingslederne forstår sin rolle i organisasjonen og er i stand til å utøve pedagogisk ledelse og personalledelse i tillegg til øvrige leder- og stabsoppgaver.
Tilrettelegging for differensiert oppl.	Lederne er i stand til å skape rammer og legge til rette for en differensiert opplæring innenfor alle de 7 områdene for differensiering.*
Overgang grunnskole – vgs	Lederne kjenner grunnskolens organisering, og er i stand til å initiere og gjennomføre kunnskapsdeling og nettverksarbeid overfor de skolene elevene rekrutteres fra.
Samhandling vgs - bedrift	Lederne har god kontakt med opplæringskontorene, kjenner lærebedriftene i skolens fag, og er i stand til å initiere samarbeid og kunnskapsdeling med bedriftene.
Samfunnskontakt	Lederne er i stand til å bruke lokalt næringsliv i læringsarbeidet og til gjensidig kompetansedeling, og kan ta initiativ til og skape motivasjon for skolens internasjonaliseringarbeid.
Profilering	Lederne er i stand til å sørge for at skolen/lærebedriften har et godt omdømme hos elever/lærlinger, foreldre, næringsliv og i lokalsamfunnet generelt.
Jus	Lederne kjenner relevante rettsregler, og kan tolke og anvende dem både i skolens/lærebedriftens daglige virksomhet, og i spesielle situasjoner.
Dataverktøy	Lederne kjenner Extens, It's learning og skolens andre dataverktøy, og kan sørge for at skolen har god og bred kompetanse på disse.

Støttefunksjonene

Hovedområder	Krav
Utdannings- og yrkesrådgivning	Alle skolene har god kvalitet på sin rådgivningstjeneste, og rådgiverne har spisskompetanse innenfor utdannings- og yrkesveiledning. Rådgiverne har god kjennskap til Kunnskapsløftet.
Oppfølgingstjenesten	Oppfølgingstjenesten er i stand til å gi elever under sitt ansvarsområde relevant karriereveiledning og tilbud om arbeidstrening i samarbeid med NAV. Oppfølgingstjenesten har relevant kompetanse til å kunne arbeide forebyggende mot grunnskole og videregående skole.
Pedagogisk psykologisk tjeneste, PPT	PP-tjenesten yter kvalitative gode tjenester i forhold til elever, foresatte, skoler og bedrifter. De ansatte i tjenesten er kvalifiserte for å utføre tjenester i henhold til lovpålagte arbeidsoppgaver (ny forskrift).

Merkantilt personale

Hovedområder	Krav
Reformkunnskap	Merkantilt personale kjenner strukturen og begrepsapparatet i Kunnskapsløftet.
Læreplanverket	Merkantilt personale forstår hvilke føringer de nye læreplanene og ”Prinsipper for opplæringen” legger i forhold til arbeidsmåter, læremidler, læringsarenaer og vurdering.
IKT	Merkantilt personale har god kompetanse i It's learning, Extens og andre relevante datasystemer.

Skoleeier

Hovedområder	Krav/ønsket kompetansenivå
Reformkunnskap	Skoleeier har oppdaterte kunnskaper om reformen og kan formidle og bruke kunnskapen.
Lærende organisasjon	Skoleeier har gode kunnskaper innen egne fagområder, og organisasjonen har kultur og rutiner for deling og spredning av kunnskap. Alle tar del i et felles ansvar for utdanningsavdelingens resultater.
Analyse	Skoleeier kan analysere og tolke resultater av undersøkelser og andre rapporter, og bruke resultatene som grunnlag for arbeidet.
Refleksjon	Refleksjon brukes individuelt og felles som et redskap for utvikling, kvalitetsheving og forbedring av praksis.
Roller og strukturer	Skoleeier kjenner og tar hensyn til samarbeidsstrukturer, kultur og rollefordeling i skoler og lærebedrifter.
Digitale verktøy	Skoleeier har en minimumskompetanse som tilsvarer kravene i sentraladministrasjonens kompetanseplan.
Motivasjon og veiledning	Skoleeier skal kunne motivere og veilede skoleledere og ansvarlige for opplæring i bedrift i forhold til reformen og til annet utviklingsarbeid.
Tverretatlig kontakt og samarbeid	Skoleeier har regelmessig kontakt med aktuelle etater og har etablert et fungerende samarbeid med erfaringsutveksling og arbeidsdeling.

POLITISK BEHANDLING

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Administrasjonsutvalget	08.04.2008	4/2008
Hovedutvalg for kultur og utdanning	10.04.2008	19/2008

KOMPETANSEPLAN FOR KUNNSKAPSLØFTET - ÅRSPLAN 2008

Administrasjonsutvalget **08.04.2008**

Fylkesrådmannen rår til at administrasjonsutvalget treffer slikt vedtak:

Administrasjonsutvalget godkjenner Kompetanseplan for Kunnskapsløftet – årsplan 2008.

Fylkesrådmannen rår til at hovedutvalget for kultur og utdanning treffer slikt vedtak:

Hovedutvalget for kultur og utdanning godkjenner Kompetanseplan for Kunnskapsløftet – årsplan 2008.

VEDTAKET BLE:

Administrasjonsutvalget godkjenner Kompetanseplan for Kunnskapsløftet – årsplan 2008.

Hovedutvalg for kultur og utdanning **10.04.2008**

Fylkesrådmannen rår til at hovedutvalget for kultur og utdanning treffer slikt vedtak:

Hovedutvalget for kultur og utdanning godkjenner Kompetanseplan for Kunnskapsløftet – årsplan 2008.

VOTERING:

Fylkesrådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE

Utdanningsavdelingen
Serviceboks 517, 4605 Kristiansand
Besøksadresse: Tordenskioldsgate 65
Telefon sentralbord: 38 07 45 00
Telefaks: 38 07 45 03
E-post: fornavn.etternavn@vaf.no
Internett: www.vaf.no